



M  t n   c i b nh nh ng nh ng nh  tr i th c đ u ch  tr ch, ch nh quy n c ng ch  tr ng đ p tr  m  t n. Th  m  b nh m  t n m i ng y m t t ng, c ng l c c ng lan r ng. Th  m  ch  c  nh ng n c t  cho m nh   văn minh nh  t  gi i, m  d n ch ng trong n c   y v n c n m  t n. Đ    t i sao? Tr c ti n chúng ta phải biết m  t n   th  n o? M  t n   lòng tin m  qu ng kh ng th  y   th  t, kh ng đ ng ch n l y. Đ n c  m t s  th  đ  chúng ta biết rõ. Nh  tin  ng đ ng b  c t, tin xin x m b i qu , tin ng y l nh th ng đ , tin s  m ng sang h n, tin coi tay xem t ng, tin c ng sao c ng h n, tin th  y b a th  y ch , tin c u c ng tai qua n n kh i v.v... Nh ng  i tin này kh ng có l  lu n, kh ng đ  b ng ch ng, kh ng c   i  ch, n n g i   m  t n.

M  t n kh ng ph i   s  ng u nhiên phát sinh m  có ngu  n g c ph t xuất c  th . C  hai th  ngu  n g c m  t n:

M  t n do t m mong c u - Con ng i khi mong c u m t đ u g i m  qu  kh  n ng m nh th  đ  sinh m  t n. V  nh  c  m t ng i mu n vay m t s  v n  n l m  n, kh ng bi t việc l m  n n y s  k t quả tốt hay x u. T  nhiên l ng h  th  y b n kho n lo  ng kh ng bi t h i ai, tin ai. Nghe n i c   ng đ ng b  c t n o đ o linh  ng, n i qu  kh  v  lai r t tr ng, h  li n mu n t m t i h i h n. Ch  t n ti n qu  c  n m b y tr m, m  bi t việc l m cu  m nh th nh c ng hay th t b i th  an  n bi t m y. H c trên đ ng c ng danh c  nh ng học sinh, sinh viên đ n k  thi c , lo  u th n ph n m nh kh ng bi t thi đ u hay r t. Nghe đ n L ng n y, Mi u kia linh hi n xin x m b i qu  s  b o đ ng nh ng đ u s  p đ n, c c c , c c c u không tin vào kh  n ng h c h nh c a m nh, nh t đ  nh  đ n xin x m đ  h i th m th n th nh xem th  n o.

M  t n do t m s  h i - S  h i   g c sinh ra m i m  t n. M t gia đ nh n  tiếp t c xảy ra đ i ba ng i ch t "b  t đ  c k  t", nh ng ng i c n  i đ m ra h ng ng h t, nghe

đâu có thđy bđa thđy chú giđi liđn đđ rđđ c vđ đđ m đđ đđ mình khđi bđ chđ t trùng. Chính vì sđ hđi mà nhđ ng ngđđđi này sanh mê tín. Có nhđ ng ngđđđi bđ tai nđ n đđ n đđ p, vđ a té xe bđ thđđ ng đđi bđ ngđđđi giđ t nđ, con trai thi rđ t, con gái bđ bđ nh, mđ t bình tđnh, nghe đđ n ông đđ ng này hay bà cđ t kia giđi, hđ liđn tìm đđ n đđ cđ u cđ u hđ, xin phép đđ vđ đđ trđ tai ách. Lđi có ngđđđi sđ p làm đđ u mđ o hiđ m, lo sđ không biđ t vđ đ t qua mđ i hiđ m nguy đđ đ c chđng, hđ vào am vào miđ u đđ thđ a hđi thđ n linh bđ ng cách rút xđm bđi quđ. Nđ u đđ đ c xđm đđ t quđ lành thì hđ mđ i mđ nh đđ n xđng pha. Có nhđ ng ngđđđi mđ c bđ nh nan y, hđ buđ n khđ sđ chđ t. Nghe bđ t cđ nđi đđu có sđ linh thiđng mđ u nhiđ m, hđ đđ u đđ đđ n đđ xin thuđ c cđ u bđa. Dù phđi làm nhđ ng đđ u quđi đđ, hđ thđ y đđ u chđ p nhđ n, miđ n sao lành bđ nh là vui. Hođ c có ngđđđi sđ vđ n xui hđ n xđ u, nên đđ u nđm đđ n chđa cúng sao cúng hđ n, cđ u cho tròn nđm cuđ c sđ ng đđ đ c hanh thông, gia đđnh đđ đ c an vui may mđ n. Hođ c có ngđđđi vì thđ đ ng cha mđ đđ quá cđ, sđ cha mđ chđ t rđi vào đđ a ngđ c chđ u đđi khđ nhđ c nhđ n, hđ bđn nhđ thđ y cúng đđn đđ u kho, xe cđ, giđ y tiđ n giđ y bđ c, đđ cúng đđ t xuđ ng cho cha mđ đđ đ c an hđ đ ng nđi âm ty...

Mđi sđ hđi đđ u là cđi ngđđ n cđ a mê tín

Là con ngđđđi có ai không mong cđ u, không sđ hđi, đđ có hai thđ này thì nhđ t đđ nh sđ rđi vào mê tín đđ đ đoan. Khi chđ a gđ p viđ c thì chúng ta chđ ng đđi mê tín, nhđ ng gđ p lúc có viđ c khđ c khođi mong cđ u, kinh hoàng sđ hđi, chúng ta cũng trđ thành mê tín nhđ ai. Dù là ngđđđi có bđ ng cđ p cao, có kiđ n thđ c rđ ng, nđ u trong tâm có mong cđ u sđ hđi, hđ cũng sđ rđi vào hđ mê tín. Có nhđ ng ngđđđi đđ ng trđ đ c quđ n chúng thì miđ t thđ chđ bai kđ mê tín, song vđ nhà gđ p lúc gia cđ nh rđi nđi bà xđ vđ n đđ bđi quđ xin xđm, hđi quá khđ vđ lai nđi ông đđ ng bà cđ t. Bđi con ngđđđi mang sđ n tđnh tham lam, thđi hđn nhđt, nên khi muđ n thđ a mđn sđ mong cđ u, muđ n đđ đ c bình an khi nguy hiđ m, đđ u nđ y sinh mê tín đđ đ đoan. Thđ nên bđ nh mê tín đđ đ đoan là bđ nh bđ m sinh có sđ n nđi mđi con ngđđđi. Muđ n chđ a lành bđ nh này phđi là bđ c Thđnh y và thđ n đđ đ c mđi mong đđ u trđ đđ đ c.

Pháp Phđ t đđ y trđ bđ nh mê tín

Phđ t là bđ c Thđnh y, pháp cđ a Phđ t đđ y là thđ n đđ đ c, nđ u ai tin nđi Phđ t, dùng thuđ c Phđ t đđ y trđ mê tín chđ c chđ n sđ đđ đ c lành. Pháp Phđ t đđ y trđ bđ nh mê tín có hai thđ :

Nhđn quđ - Nhđn quđ là sđ thđ t, là lý đđ đ ng nhiên mà ngđđđi đđi ít ai nghĩ đđ n. Bđi con ngđđđi cđ mong cđ u cái quđ mà không cân xđ ng cái nhđn. Hođ c hđ đđ c mđ nhđ t đđ đ c nhđ ng cái quđ ngoài đđ m tay cđ a hđ. Hođ c hđ không có tâm đđ tđn nên làm viđ c gì cũng ngđ vđ c lo âu. Đđ là nhđ ng lý do khiđ n hđ đđm ra mê tín. Nđ u mđi ngđđđi đđ biđ t rđ rđ ng mđi hđ u quđ nên hđ đđ t xđ u, thành công thđ t bđi đđ u do nguyên nhđn hay đđ đđ thiđ u cđ a con ngđđđi đđ o nên. Không có cái quđ nào đđ trđn trđi rđi xuđ ng, hođ c đđ đđi đđ t bđ ng đđ ng hiđ n lên, mà đđ u do trí sáng suđ t và sđ c

lao đĩng cĩn cũ cĩa con ngũĩi tĩ o ra. Chũng ta cĩ tĩ o nhĩn tĩ t thĩ t đĩ y đĩ thì quĩ tĩ t nhĩ t đĩ nh đĩ n. Ví nhĩ chũng ta muĩn cĩ quĩ mĩ t cĩy cam mĩ t, trĩĩ c chũng ta phĩi chĩn giĩng tĩ cam mĩ t, hoĩ c chĩĩ t cĩnh tĩ cĩy cam mĩ t. Kĩ đĩ, chũng ta phĩi lĩ a chĩ đĩ t mĩ u mĩ ĩĩ ng giĩng xuĩng tĩi tĩĩi nĩĩ c bĩn phĩn đĩng thĩi đĩng lĩc, chĩm sĩc sĩu bĩ đĩng cho phĩ hĩi. Sau nĩy chũng ta sĩ thu hoĩ ch đĩĩ c quĩ cam mĩ t khĩng sai. Chũng ta khĩi phĩi mong cĩ u, khĩi phĩi trĩng đĩi mĩ quĩ sĩ thĩnh tĩ u viĩn mĩn theo sĩ nguyĩn cĩ a mĩnh. Cũng thĩ, mĩi sĩ nĩn hĩ thĩnh bĩi trĩng đĩi mĩnh khĩng phĩi ngũ u nhĩn mĩ đĩn, khĩng phĩi tĩ ai bĩn cho, mĩ do nhĩng cĩi nhĩn chũng ta tĩ o nĩn tĩ trĩĩ c, khi nhĩn duyĩn đĩ y đĩ thì quĩ thĩnh. Khĩng phĩi chũng ta cĩ u xĩn mĩ nĩ đĩn, khĩng phĩi chũng ta xũa đũĩi mĩ nĩ đĩ, mĩ t khi nhĩn đĩ thĩnh thì quĩ phĩi chĩ u. Chũng ta cĩ sĩ tĩi ĩĩ ng đĩ lĩn đũ chũng ta, mĩ lĩi khĩng sĩ nhĩng nhĩn xĩ u do mĩnh đĩ gieo tĩ trĩĩ c. Chũng ta cĩ u thĩn khĩn Phĩ t bĩn bĩ phĩc lĩnh cho chũng ta, mĩ chũng ta khĩng chĩ u bĩn ĩn bĩ đĩ c cho nhĩng ngũĩi chũng mĩnh. Nhĩng nhĩn xĩ u kĩ t hĩp thĩnh quĩ xĩ u, nhĩng nhĩn tĩ t hĩi thĩnh quĩ tĩ t. Cĩ u mong quĩ tĩ t mĩ khĩng chĩ u gieo nhĩn tĩ t, sĩ hĩi quĩ xĩ u mĩ khĩng đĩng tay tĩ o nhĩn xĩ u, sĩ cĩ u mong sĩ hĩi ỹ chĩ lĩ viĩ c khĩng đĩu. Chĩ bĩng chũng ta ngĩy cĩ tĩ o nhĩn lĩnh, trĩnh nhĩn đĩ, chĩ cĩ u mong sĩ hĩi chĩ hĩ t.

Sĩng nhĩn quĩ khĩng phĩi đĩn thuĩn mĩ đĩ đĩng, chĩng phĩi chĩ do trĩĩ c tĩĩ p ĩ đĩi hĩĩn tĩi mĩ lĩi giĩn tĩĩ p cĩ a nhĩĩ u đĩi. *Bĩ t rĩ nhĩn quĩ tĩ mĩnh gĩy tĩ o, chũng ta cĩn đĩ m nhĩn nhĩng quĩ khĩ mĩ khĩng chĩt sĩ hĩi buĩn phĩn n . Mĩnh lĩm chĩ tĩ o nhĩn, chĩnh mĩnh lĩm chĩ thĩ quĩ, cĩn cĩ u xĩn cĩi giĩ, cĩn hĩi hĩn ai nĩ a.* Chĩ mĩnh sĩng suĩ t khi tĩ o nhĩn, cĩn cũ nuĩi đĩĩng bĩ o vĩ cho nhĩn tĩng trĩĩng, thì quĩ chĩn mĩng sĩ đĩn tay mĩnh mĩ t cĩch đĩ dĩng. *Chũng ta tĩn chĩ c lĩ nhĩn quĩ nhĩ thĩ, mĩi mĩ tĩn sĩ tan theo mĩy khĩi . Đĩ y lĩ quyĩn con ngũĩi sĩ nĩ m trĩn trĩng bĩn tay cũ chũng ta.*

Ba cĩ a giĩi thĩt (Tam giĩi thĩt mĩn) - ba cĩ a nĩy lĩ **Khĩng, Vĩ Tĩĩng, Vĩ nguyĩn (vĩ tĩc)** . Đĩy lĩ ngũĩi tu đĩĩ c trĩ tuĩ thĩm hĩ u thĩ y suĩ t con ngũĩi vĩ ngoĩi cĩ nh đĩng nhĩ thĩ t.

Khĩng

lĩ tĩ con ngũĩi cho đĩn muĩn vĩ t đũ do nhĩn duyĩn kĩ t hĩp thĩnh khĩng cĩ chĩ thĩ nhĩ t đĩ nh. Bĩi cĩn cĩ trĩn lĩ nhĩn duyĩn, thĩ y vĩn vĩ t khĩng cĩ chĩ thĩ nĩn nĩi lĩ **"Khĩng"** . Tĩ mĩ t cĩi nhĩ cho đĩn cĩi bĩn, cĩi ghĩ, cĩy bĩt chĩ ... tĩm thĩ cĩi giĩ lĩ chĩ thĩ cĩ a nĩ. Nĩ u cĩ chĩ thĩ thì khĩng đĩi duyĩn hĩp, đĩi duyĩn hĩp mĩi cĩ thì nhĩ t đĩnh khĩng cĩ chĩ thĩ . Đĩn con ngũĩi chũng ta thĩ tĩm xem cĩi giĩ lĩ chĩ thĩ cĩ a thĩn nĩy? Nhĩ Phĩ t đĩ y thĩn nĩy do tĩ đĩi (đĩ t, nĩĩ c, giĩ, lĩ a) hĩp thĩnh, thĩĩ u mĩ t trĩng bĩn thĩ thì thĩn phĩi hoĩi. Đĩ lĩ bĩn thĩ thì thĩ nĩi lĩ chĩ ? Cĩ mĩ t thĩ lĩm chĩ thì thĩĩ u mĩ t thĩ khĩc tĩi sĩo nĩ khĩng cĩn ? Bĩn thĩ nĩy lĩi thĩ đĩ ch chĩng đĩi nhĩu, đĩm bĩn đĩ a thĩ nhĩ t chũng mĩ t chĩ thì cĩ an ĩn khĩng ? Chũng ta cĩ bĩn phĩn phĩi nuĩi đĩĩng đĩĩ u hĩa bĩn kĩ thĩ nĩy bĩng cĩch chĩn nhĩng thĩ c ĩn uĩng nĩi đĩ quĩn bĩnh chũng. Vĩ tĩnh thĩn cũng thĩ, nĩi tĩm chũng ta cĩ mĩ t tĩ t xĩ u thĩĩn ĩc đĩ thĩ, thĩ hĩi cĩi nĩi lĩ chĩ . Cho nĩn nĩi lĩ đĩi sĩng cĩ a tĩ, mĩ thĩ c sĩ cĩi giĩ lĩ tĩ? Cĩi tĩ chĩ lĩ tĩĩng tĩĩng khĩng cĩ thĩ c thĩ . Tĩ lĩnh vĩ c khĩng cĩ thĩ c thĩ nhĩn sĩng lĩnh vĩ c

"vô tññ ng"

thñc hñp lý vô cùng. Bñi vì vñ n vñ t không có thñc thñ nên không có tññ ng thñ t (vô tññ ng) cñ a nó. Cái mà chúng ta trông thñ y, sñ mó đññ c chñ là giñ tññ ng cñ a duyên hñ p mà thôi. Ngññ i, vñ t chñ là tññ ng hñ giñ. Đã là hñ giñ chúng ta có mong cñ u đñ đññ c, sñ hñi khi mñ t hay không? Thñ là tiñ n đñ n

"vô nguyñ n"

. Bñi thñ y thân hñ đñ i, mñ i vñ t hñ đñ i, chúng ta không còn tham sñ ng sñ chñ t, không còn ham mê vàng ngñ c. Đã thñ y trên thñ gian này không có cái gì đáng mong cñ u, đáng sñ hñi, thì còn gì phñ i khñ n nguyñ n, phñ i van xin, phñ i thñ a hñ i các vñ thánh thñ n. Dùng trí tuñ này đñ p tan mê tín, nhñ chñ nññ c sôi trên băng. Ba cñ a giñ i thoát này là đñ nh cao trí tuñ , thñ y tñ n cùng bñ n chñ t con ngññ i (ngã) và vñ n vñ t (pháp). Chính do thñ y rõ bñ n chñ t hñ đñ i cñ a chúng, nên gñ bñ mñ i mê ñ m cñ chñ p, mñ i tham lam trói buñ c, đññ c tñ tñ i an vui, gñ i là giñ i thoát.

Tóm ñ i, mê tín là mñ t tñ nñ n cñ a xã hñ i, nó tñ o đñ ng nhñ ng con ngññ i yñ u hèn, mñ t tñ tin, không sáng suñ t. Muñ n có mñ t xã hñ i văn minh lành mñ nh chúng ta không thñ nào chñ p nhñ n nñ n mê tín hoành hành. Huñ ng nñ a trong giñ i Phñ t Giáo chúng ta đang kñ thñ a chánh pháp giác ngñ giñ i thoát cñ a đñ ng Thñ Tôn mà nuôi đññ ng chñ p nhñ n mê tín đññ c sao? Thñ mà có nhiñ u Tăng sĩ trñ ñ ñ, khi nghe Phñ t tñ than làm ăn sa sút, liñ n bñ o đñ n chùa thñ y cñ u nguyñ n cho; nghe con cháu Phñ t tñ sñ p thi cñ , bñ o ghi tên đñ thñ y cñ u nguyñ n cho; nghe Phñ t tñ than gia ñ ñnh xñ y ra tai nñ n, bñ o đñ n chùa thñ y cúng sao cúng hñ n cho ... Ôi thôi vô sñ chuyñ n, cái gì thñ y cũng lãnh hñ t, lo hñ t và bao thñ u hñ t. **Đó là chúng ta đang truyñ n đñ ñ c ññ m hay chúng ta ñ i ñ t ngñ n đññ c chánh pháp cñ a đñ c Nhñ Lai?**

**Trích tñ "Cành Lá Vô ñ u" cñ a HT. Thích Thanh Tñ
Thñ n Viñ n Thññ ng Chiñ u - Ngày đñ u xuân 1994**